Ч. 78. Львів, пятниця дня 9 (22.) цьвітня 1904. Річник VIII.

РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . . 1·70 кор

За границею

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Зневіра до поправи парляментарного положеня після Великодня показала ся зовсім оправданою. Весняна сесия державної ради зачала ся тим, чим скінчила ся передвеликодна — дословним відчитуванем внесень, петиций, інтерпеляций і т. п. і поперед вже можна сподівати ся, що ся сесия буде вельми коротка а одиноким єї позитивним добутком буде вибір делеґациї, проти чого навіть з молодоческого боку нема поважного і рішучого опору. Але сучасно, коли в салї посольскої палати запанувала повна байдужність, ведуть ся поза нею в клюбах наради, посередництво польского Кола почало дальше свою роботу, вже й з німецкого боку глядять дороги, якою би без насили можна вийти з лябіринту обструкциї.

Члени німецкої чвірки переговорювали з міністром-президентом д-ром Кербером, котрий іменем правительства прирік пособляти кождому змаганю, яке би могло довести державну раду до успішної роботи і причинити ся до порозуміня. Др. Кербер візвав проводирів німецких сторонництв, щоби доложили всяких заходів до уздоровленя парляменту і заявив, що правительство зібрало богатий материял в справі національного порозуміня. Можливо також, що дальша сесия державної ради тривала би і підчас делеґациї, як се вже бувало.

Німецкі людовці і поступовці нараджували ся над тим, чи не належало-б переставити дневний порядок так, щоби замість першого читаня буджету умістити друге читанє реґуляміну, позаяк тим способом можна би викликати певне оживленє в парляменті. Порушено також думку, щоби в рівнобіжних засіданях обрадовано над реґуляміном і буджетом. Одначе всї ті предлоги остануть мертвими, як довго не уступить з палати обструкция, а се лише тоді може стати ся, наколи дійде до якогось порозуміня між Німцями а Чехами.

До такого порозуміня принаволює між иншими і становище, яке заняли Кошутівці в угорскім соймі в справі австро-угорскої угоди. Зовсім рішучо виступають они проти полагоди сеї угоди в Австриї §-ом 14-им і се є для Австриї memento, щоби уможливити парляментарну полагоду сеї справи. Можна вправді припускати, що на випадок конечної потреби Угорщина згодила-б ся і на угоду зроблену §-ом 14-им, одначе в такім випадку Австрия вельми дорого оплатила би сю уступку. Се була би найгірша, найнекориснїйша для Австриї з економічного становища угода, яку лише можна собі подумати. А се відчувають зарівно Німцї і Чехи, позаяк така угода відбила-б ся важко на їх економічних інтересах.

Се виявив один з ческих послів зовсім щиро перед редактором Zeit-у, що обструкцию робить ся більше про людске око, бо годї нараз звернути з сеї дороги і висловив переконанє, що та обструкция більше на руку як на шкоду виходить Німцям і правительству. Колиб залишено обструкцию а прийшло до поважних нарад в палаті, тоді правительство було би приневолене оглянути ся за парляментарною більшостю в справі австро-угорскої угоди і найшло би ся в найбільшім клопоті. Обструкция скріпила лише безконтрольне господарство бюрократиї і ческий нарід цофнув ся о яке десятьліте в зад, а се може посьвідчити кождий, що троха мав нагоди вглянути близше в адміністрацию. Як запевняє сей посол, всї вже мають до сита сеї обструкциї, але мало є таких, що мали-б відвагу проти неї виступити.

Се показує, що з обидвох боків відчувають великі шкоди обструкциї і се може помалу витворити більшу прихильність для порозуміня.

Сокільскі „Січи“.

До »Діла« подає о. В. Барановский з Ціневи під заголовком »Січи« чи »Соколи«? — ось які уваги:

— »В 73. числї »Діла« прочитав я поклик до закладаня »Січий« по селах під заголовком: »Закладайте пожарничі сторожі!« Читаю се та думаю собі: красно оно написано, коби лишень не перешкоди, о яких автор сеї новинки або не знає, або не хоче знати. Хто-ж має закладати »Січи« по селах? Певно, що передовсім сьвященники, бож їх обовязком є вести провід в роботї орґанізацийній по селах. Та ба — коли тут вже і колоди під ногами сьвящеників! Як їх закладати, коли самому не мож до »Січи« вписатись. В статутї для товариств пожарничих »Січ« є виразно сказано, що до товариства можуть належати лишень особи сьвітскі. Славний »гетьман січовий« п. Трильовский коли укладав статут, вже вперед подбав о те, аби до »Січий« не мішались »попи«. Позбувшись таким способом немилих »попів«, довів сей орґанізатор »Січий« до того, що нинїшні »Січи« по селах (принайменше у нашім Покутю) суть осередками єго партийної аґітациї та по більшій части ведуть деструктивну, нашій народній справі шкідну роботу. Дійшло до того, що на загальних зборах Січових не говорить ся нїчого иншого як лишень о »попах«: кілько хто бере за треби, хто яку має проповідь, о процесах попів і т. и., а все те в присутности молодих »Січовиків«, нераз 15-лїтних леґінїв. Так приміром відбули ся загальні збори »Січи« в Пядиках коло Коломиї. Говорено там о всім, лишень не о тім, що відносить ся до »Січи«. А тепер поспитаю я автора наведеної новинки чи там п. редактора »Подільского голосу«: Що випадає нам попам на се робити? Чи пхатись там, де нас не хотять, чи хвалити те, що варте нагани? В селї, де я є від кількох місяців завідателем, є рівнож »Січ«, але позаяк я не можу вписатись, бо не позволяє статут, та позаяк я пізнав єї хибний напрям і впливи гетьмана коломийского, хочу безуслівно на місци »Січи« завести »Сокіл« та увійти в контакт з львівским »Соколом«. Для характеристики наших »Січий« на Покутю, чим они пересякли, та чого учить їх п. Трильовский без співучасти попів, наведу єще щось. Раз зачав я з одним »Січовиком« говорити про руского »Сокола« у Львові і єго філії, а сей менї каже: »Коли ці Соколи то з Ляхами тримають, (!!) так само як тов. »Просьвіта« (!!), а львівский »Сокіл« то подав собі руку з польским »Соколом« у Львові«. А хто вам таке наговорив, питаю здивований. »Ну та хто, адвокат Трильовский з Коломиї казав нам таке на зборах.« А що, гарний гороскоп для нас Русинів? Зовсім як зі стовпців »Ґалїчанїна«. А менї аж мороз пішов поза шкіру, коли м почув таке. Гей Боже, які ми бідні Русини! А ми пишемо в часописях зазиви до закладаня »Січий«! Чи варто так себе самого обдурювати? Чейже ми не москвофіли, що себе і других обдурюють!«

Відповідь на піднесену квестию ми подали вже в заголовку та слїдуючим разом пояснимо єї ширше.

Великий зелїзничий страйк на Угорщинї.

Небувалий в історії страйків факт збув ся в Угорщинї. Перед вчера о год. 4. пополудни застрайкував нагло весь персональ державних зелїзниць, не тілько прислуга, але і урядники. Страйк був підготований від кількох недїль з такою точностию і таємничостию, що правительство до послїдної хвилї не вірило, щоби звязані присягою урядники зважили ся на занехане працї. Тимчасом оно стало ся. Маючи до розпорядимости телеґрафи, колїйники могли скоро і докладно порозуміти ся. О год. 4. пополудни всї разом покинули свою працю. Ті, що їхали особовими, поїздами завернули їх до Будапешту, щоби прибути там на віче колїйників, а тягарові поїзди здержано серед дороги в поли або на менших стациях. Урядники, машиністи, палячі і навіть будники покинули службу, а їх делеґати заверненими особовими поїздами приїхали до Будапешту. Сиґнали постягано, зворотниці позамикано, сьвітла погашено. До Будапешту не прийшов нї нї один поїзд, анї не відійшов нї один. Навіть міжнародний »Ориент експрес« стоїть під Будапештом, а пасажирів треба було повозами перевести до стациї.

Зелїзничий страйк в Угорщинї вже від трех лїт наче висів у воздусї. В р. 1901 грожено вже ним правительству, жадаючи загального підвисшеня платнї так урядничому, як і робітничому персональови, але правительство отягало ся з поліпшенєм биту. Колїйники складали потайно гроші на страйк і орґанізували ся. Вчера мали відбути ся великі збори колїйників в тій справі, однак міністерство зелїзниць заборонило єго під загрозою безпроволочної суспензиї на учасників, а заразом засуспендувало 5 членів головного екзекутивного комітету. В наслїдок сего рішено зараз таки приступити до страйку. Вчера застрайкувало 60.000 людий, а на 17.000 кільометрах зелїзничого шляху устав цїлковито рух. Страйкуючі урядники жадають передовсім принятя всїх їх жадань, поставлених у звіснім меморандум з 1901 р., дальше привернене на посади прогнаних урядників і амнестиї для всїх страйкуючих урядників.

Декуди страйк прибрав насильну форму. В місцевости Шольнок урядники кинули динамітові патрони на шини і загрозили револьвером машиністї, який хотів дальше провадити поїзд. В кількох місцевостях страйкуючі повривали шини та поперериваи телеґрафічні полученя

Телефон з Будапешту до Відня перерваний. Майже до всїх стаций вислано війско і жандармерию. До Будапешту покликано зелїзничі полки, щоби при їх помочи вести рух на державних зелїзницях. Однак військові сили не вистарчать для удержаня руху на всїх лїніях. Жандармериї поручено пильнувати телеґрафічних лїній в цїлім краю. З Відня вислано вчера почту до Угорщини через Праґергоф; нинї вишлють єї Дунаєм, який тепер став одиноким полученєм з Будапештом. Вчера прибуло там 1300 осіб з Відня на кораблях тов-а пароходної плавби. Вечером відїхало 800 осіб до Відня. Станиславівска дирекция зелїзниць оповіщує, що поїзди в напрямі до Угорщини доходять тілько до стациї Воронянки; поїзд ч. 3173 вчера в полудне станув на першій угорскій стациї в Земунї.

Вчера зїхало ся до Будапешту богато колїйників в цїли відбутя загального зіча. Віче заборонено, натомість заряджено численні увязненя. В ночи арештовано 450 колїйників, підчас вчерашнього дня дальших 500. Арештованє наступило в силу закона, що колїйникам не можна покидати своїх службових становиск без дозволу зелїзничої власти під загроженєм вязниці аж до трех лїт. Арештованих вчера зелїзничих урядників вислано до Реки.

Страйкуючі колїйники вислали вчера о год. 11. перед полуднем депутацию до президента мінїстрів. Колиб президент мінїстрів не цофнув заборони полїциї загального віча, то в міскім парку, де оно мало відбути ся, відбуде ся пир в честь прибувших з провінциї делеґатів і урядників, належачих до страйку. Депутацию не допущено до президента мінїстрів.

Перед засїданєм угорского сойму вчера зібрали ся всї сторонництва на нараду в справі страйку. Президент мінїстрів Тіса і мінїстер торговлї Гієронїмі заявили на конфенциї з послами, щоби закони були пошановані. Тут не розходить ся о страйк, але о нарушенє урядових обовязків. Правительство робить стараня, щоби спокій був удержаний.

Серед великого зворушеня отворено вчерашне засїданє сойму. Пос. Вашоний забравши голос перед дневним порядком, викидає правительству, що через заказ віча зелїзничого персоналю, викликало страйк і мусить приняти відвічальність за єго наслїдки. Просить, щоби правительство узглядняло справедливі домаганя зелїзничого персоналю. Мінїстер торговлї Гієронїмі вказує на величезні шкоди з сего страйку і зазначує, що правительство не противило ся дозволеній аґітациї, але доперва пропаґандї страйку і складкам страйкового фонду. На віче в Будапештї стілько урядників просило о відпустку, що хиба би мусїв був застановити ся зелїзничий рух. Заявляє, що буде робив ріжницю між тими, які викликали страйк, а тими, що дали ся втягнути до него. — Презес кабінету ґр. Тіса заявляє, що ті урядники, котрі без відпустки приїхали до Будапешту, нарушили службовий обовязок, а заразом їх чин підпадає під карний закон в наслїдок присвоєня собі чужої власности, якого допустили ся, завертаючи поїзди до Будапешту. Се не страйк, а зломанє присяги, яку приняли на себе задля вірного сповнюваня служби. Тож всяке дальше треванє в страйку є для урядників безцїльним. Правительство поступить лагідно з тими, що дали себе увести до страйку, але мусить покарати тих, що намовляли до него. Хто хоче вернути до служби, того прийме ся. На сїм перервано дискусию і відрочено засїданє до нинї.

О год. 5. пополудни посли Верес і Вашоний запросили страйкуючий комітет до демократичного клюбу, щоби інтервенїювати між страйкуючими а правительством. Комітет заявив, що взагалї не буде переспраляти, доки не випустять на волю арештованих. Посли заявили, що являють ся з порученя мінїстерства і всякі заяви, які починять, будуть для него обовязуючі. Відтак удали ся до директора полїциї в справі випущеня увязнених на свободу, однак безуспішно. Відповідь ґр. Тіси в соймі викликала велике занепокоєнє серед страйкуючих, які вечером зібрали ся в однїй реставрациї в числї до 800 осіб і урадили там збойкотувати двох провідників страйку, обвинених о зраду в страйку. Страйковий комітет урядує в перманенциї і в льокали центрального демократичного клюбу відбуває засїданя.

Новинки.

— **Календар**. В пятницю: руско-кат. Евпсихія; рим.-кат. Сотера і Кая. — В суботу: руско-кат. Терентия рим.-кат. Войтїха еп.

— **З Бучача** пишуть нам: Перші загальні збори бучацкої філїї тов-а гімн. »Сокіл« відбудуть ся дня 26. цьвітня с. р. в комнатах товариства »Руска Бесїда« в Бучачи. Через заснованє сего молодого, а як приміри учать, рухливого товариства, вступить нове молодече житє в нашу громаду. Тож надїяти ся треба, що кождий Русин чи Русинка так з міста, як з околиці, поспішить на сї збори, щоб вписуючись в члени »Сокола«, побільшити ряди тих, що на своїм стягу виписали: »в здоровім тїлї здорові души«. — За комітет основателїв: *Ст. Сіяк.*

— **Для кандидатів дяківского стану**, наміряючих піддати ся іспитови кваліфікацийному, призначує ся день 4. мая с. р. (середа), котрого то дня мають інтересовані, по попереднім внесеню поданя до Всесьв. Митроп. Консисториї, явити ся в урядї парохіяльнім св. Юра о 4. год. попол.

— **З Калуша**. Доповняючий вибір одного члена повітової ради в Калуши з ґрупи міских громад відбуде ся дня 8. червня.

— **Анкета в справі реформи судового слїдства**, заряджена львівским правничим товариством, відбула позавчера перше засїданє під проводом Є. Ексц. д-ра Тхоржницкого. Розходить ся в тій справі о се: Як зорґанїзувати вступне слїдство, чи віддати в руки прокуратора, без співучасти слїдчого судиї, цїле вступне поступованє, яке має на метї ствердити істоту каридостойного вчинку, зібранє доказового материялу, одним словом виготовленє обжалованя; чи оставити, як доси, в руках слїдчого судиї, але заразом допустити оборону до співучасти в слїдстві, аби подати як найбільшу запоруку охорони справ обжалованого і улекшити викритє правди. — В анкетї беруть участь: референт виділу правничого товариства проф. др. Стебельский і знатоки запрошені товариством з кругів судиїв, держав. прокураторів, оборонцїв в карних справах, судових лїкарів і членів правничого товариства. По отвореню нарад Є. Ексц. д-ром Тхоржницким проф. др. Стебельский виголосив просторий реферат, в якім представив: історичний перегляд справи реформи вступного слїдства у всїх европейских державах, висліди нарад зїздів в Будапештї, Петербурзї, Дрезнї і Бремі іменно в справі, чи слїдство має бути явне, а не як доси тайне, чи нагромадженє слїдчого материялу має спочати в руках публичного обжалувателя чи слїдчого судиї, чи має ся допустити право формальної оборони на найширших основах, чи вкінци має ся усунути слїдчого судию, в якого руках спочиває нинї інструкция карного процесу. По рефератї приступлено до дискусиї, в якій заберало голос кількох присутних. — Засїданя анкети будуть відбувати ся що вторника і пятницї.

— **На роботу до Угорщини**. Ві вторник вечером виїхало зі Львова на Стрий 46 парубчаків з околиць Львова на роботу в лїсах полудневої Угорщини. Як називає ся та місцевість, куда їхали, не знали. Писаної угоди з роботодавцем не мали, а коли я звернув їх увагу, що так небезпечно їхати, бо можуть їх визискати, заявили, що минулого лїта були там на роботї і добре їм поводило ся. Мали харч здоровий і 60 крецарів денно; робота була вправдї тяжка при рубаню і коленю дерева. Сего року згоджено їх на 6 тижнїв, але здає ся їм, що остануть довше, як буде робота. Кошти подорожи там платить їм роботодавець, а з поворотом покриває четвертину видатків. Робітники їхали в товаристві аґента, були веселі і вдоволені. *С.*

— **Зі сьвіта**. З Осеку доносять, що над Дравою на приватнім зелїзничім шляху вчера вечером вискочив із шин зелїзничий поїзд. Три вози поторощені, 1 подорожний погиб, а 3 легко ранені. — В Торонтї коло нового Йорку вибух позавчера пожар і знищив до вчера вечером кількадесять домів, вартости кругло 6 мілїонів долярів. — »Винаходи« Щепанїка, в своїм часї бомбастично реклямовані польскою прасою, показали ся непрактичними. В Кракові завязало ся перед 3 роками акцийне товариство і закупило ткацкий патент Щепанїка. Однак продукция виробів була би неоплатила ся, тому товариство

Ярослав Гординський.

Odi profanum vulgus.

Ішов одинцем, оподалїк від прочих.

Голова у нього була легко похилена, очі вдивили ся у землю. Не чув, не бачив нїчого. До його ух доходив вправдї відгомін погребового маршу, що його грала музика там на передї і туркіт каравану, змішаний із міровим кроком відділу жовнїрів і гамір товпи, що зібрала ся численною юрбою, щоби послухати музики — усьо тоє доходило до його ух, але він не був сьвідомий того. Ішов наче півсонний.

Тільки його очі, що підіймали ся від часу до часу до гори, сьвідчили, що у його души буря. Бо тодї перетягала через його чоло хмурна морщина, лице стягало ся легенько, а великий ясний вус здрігав ся нервово. Але се тільки на хвилинку. Незабаром опадали знова його вії і він попадав назад у півсонну задуму.

Офіцири, котрі ішли за караваном, не займали його. Розмовляли поміж собою і не зважали навіть на нього.

А він ішов усе наче бездушно із похиленою головою.

Нараз здрігнув ся і підніс голову. Його уста зложили ся до слабої усьмішки. Потер рукою чоло і здвигнув раменами.

Що йому такого? Так задумав ся; і чого? Прецї.... Але що знова!... Сього не можна навіть подумати!... Прецї йому не жаль за отим хлопом.... Ха! ха! ха! Як могло навіть прийти йому щось подібного на гадку! Він — капітан — барон — мав би жалувати за тим »простим« жовнїром — простим мужиком? Але думати так, се такий сам нонсенс, як говорити, що тепер ніч, а не день. Таж тих »простих« тисячі — тисячі — умер один — сотки прийдуть на його місце. Нї... нї... йому не жаль, бо нема за чим жалувати. Ось зараз піде до своїх товаришів — і так відокремив ся від них, не знати по що.

І уже хотїв звернути ся до офіцира, що ішов найблище його, але в тій хвилї упав його зір на караван.

Чорний, хмурний віз, обвішаний чорними занавісами. А на тім темнім тлї ясно жовта труна. Як гарно відбиває вона від того окруженя. Така ясна, така ясна... Мов золоте сонце поміж темними хмарами. За кождим порушеннєм каравану колишеть ся вона, а військове чако на нїй здрігаєть ся.

Капітан вдивляв ся широко-отвореними очами у тую труну і слїдив горячковим зором кожде її порушеннє.

Йому здало ся нараз, що віко труни мусить бути дуже слабо прибите. Ось — ось похитнеть ся караван сильнїйше, а віко упаде на землю. А воно буде зісувати ся так поволи — поволи, а спід нього вигляне блїде, спокійне лице.

Так... так... спокійне. Капітан прислонив рукою очі, щоби не бачити сеї труни і того спокійного лиця, котре, здавало ся йому, вигляне ось-ось із неї.

Він тямить добре тую хвилю, коли тоє лице було таке спокійне, таке страшно, грізно спокійне, що мимоволї наказувало йому склонити голову перед тим хлопом... Але він не признасть ся до того нїколи! Се-ж було би пониженнє. А впрочім се була тільки хвилина слабодушности з його сторони. Пошанованнє для хлопа — се сьмішне! Прецї у його батька стоять сотки таких хлопів перед порогом, із відкритими головами, похилені і які вони щасливі, як пан дїдич зволить поглянути на них ласкавим оком. Пошана для хлопа!...

І капітанови стало так сьмішно, що він оглянув ся, чи не взирає ся хто на нього, що він сьміє ся сам до себе і то ще підчас похорону.

А прецї тодї була хвиля, коли можна було справдї... забути ся.

Того дня були великі вправи. На поле, де вони відбували ся, прибув і оберст та приглядав ся їм. Особлившу увагу звертав він на компанїю нашого капітана — послїдній знав длячого: давні, неполаднані рахунки з батьком. Капітан хотїв уже нераз кидати військо через того оберста і тільки на усильні намаганя батька не зробив сього досї.

Капітанови становило ся душно підчас тих вправ. Він тямив, що найменша необережність з його сторони наразить його на публичну нагану перед цїлою компанїєю.

Капітан був задля того дуже зденервований. Дріжачим голосом видавав прикази і виявляв очевидне зворушеннє. Одначе жовнїри розуміли відай його прикре положеннє. Зважали

не приступало до основаня фабрики, а що не виплачувало ніяких дивідент, то на найблизших зборах акціонарів має ся зліквідувати. — Перед тижнем прийшло на американьскім панцирнику „Місурі« до великого вибуху, якого жертвою упало 31 людий. Вибухли два набої при набиваню 12-цалевої гармати на задній вежі. Від гарматних набоїв запалив ся порох і висадив цілу вежу. По вибуху найдено мертві тіла 25 моряків, а 6 моряків було тяжко ранених.

— **Похорони російских моряків.** В Чемульпо похоронили Японці з військовими почестями тіла двох російских моряків з залоги „Корейця“, що виплили були на воду в тім місци, де по вибуху затонув „Кореєць“. „Шанґайский Меркур“ так описує сї похорони: Тіла моряків, зложені в подвійну домовину, привезла до берега японьска лодка парова і їх похоронено на европейскім кладовищи. По переду похоронного походу ішов відділ японьских стрільців а перед караваном анґлійский місіонар. Домовина була вкрита морскою хоругвою о російских барвах і засипана множеством цьвітів. По боках ішли два японьскі вояки і несли прекрасні китиці цьвітів і таблички з написами в японьскій мові. За домовиною поступав командант японьского корабля зі своїм штабом і представителї Франциї, Америки, Німеччини і Італії в парадних мундурах. Похід кінчила армата, котру тягнуло 12 вояків. На кладовищи місіонар відправив богослуженє і виголосив проповідь а японьский офіцир перекладав зараз слово за словом ту проповідь на японьску мову. Відтак приступали японьскі офіцири один за другим і поклоном перед домовиною пращали погибших. За їх приміром зробили то само і репрезентанти заграничних держав та японьский консуль. Коли домовину спускали в землю, трикратна сальва закінчила сумну церемонію.

— **Хліборобам під розвагу.** Перші дні місяця цьвітня не були гарні, за те тепер вже сонце починає пригрівати і треба чим скорше на полях і на сіножатях надробити то, що через слоту занедбало ся. Тепер час сіяти овес, ячмінь, струкові ростини, пашу мішану, цукрові і пашні бураки. Як озимина за буйна, то треба єї вершком скосити, а як за слаба, то погноїти хілійскою салітрою. Тютюн треба сіяти в росаднику, а сіножати добре боронами здрапати і кертовинє порозкидати. Конюшину і траву сіє ся тепер або в озимину, або враз з ярим збіжем. Треба мати око і на худобу. Воли і коні мусять тепер тяжко робити, тож треба їх ліпше годувати, аби не занадто змарніли. Особливо-ж з молодником, що єго беремо перший раз до роботи, треба уважати, щоби не занадто єго замучити, бо се пошкодило-б єму на віки. Хоронїть худобу від простуди! Кобили тепер жереблять ся, тож треба ними щиро заопікувати ся. Не беріть їх тепер до роботи, а випускайте десь на вільне місце, щоб собі походили, а тимчасом стайнї треба добре провітрювати. Як вжереблять ся, то ще також треба їх кілька днів пошанувати, а відтак лиш до лекшої роботи брати, при чім лоша повинно іти з мамою. Кобилам, що їх лопата ссуть, треба давати більше пиші. Свинї, кози тай вівцї мати муть тепер молоді — треба їх обійти, як належить ся. Якби худобу можна вже було пускати на зелену пашу, то уважайте, щоб перехід від сухої паші до зеленої не був наглий, а повільний. І коло дробу треба заходити ся. Кури, гуси і качки несуть ся; треба їх відповідно годувати, а покладки щодня забирати, лишаючи лише один, бо таким чином заставляємо їх дальше нести ся. Бувають вже і молоденькі курчата, треба їх годувати відповідними крупами, яєчком, сиром, кістяною мукою, мясцем, тай хоронити від простуди. На весні часто бувають заразливі слабости (дифтерия), в такім случаю недужі зьвірята треба відокремити від здорових. В садї пересаджувати, щепити і очищувати дерева від усиниць та инших шкідників. Богато роботи є з яриною, бо сїяти росаду на висадки треба на добре виправлених і охоронених грядках; се тичить ся всякого келю, капусти, кучерявої капусти, калярепи, карафіолів, порів, салати, лїтної цикориї, свекли і кухонного зїля. Редьку і редьковку треба садити. Виплекану в парнику росаду салати і келю треба садити на грядках, як вже добре призвичаїла ся до холоду, а на ніч треба хоронити від морозу. Парники треба добре провітрювати, против занадто великої сили сонця хоронити і добре поливати, що особливо добре для огірків і мельонів. При кінци місяця можна починати вирізувати шпараґи, а нові шпараґарнї закладати-б таки тепер. Пасїчник має тепер також роботу. Слабим пням треба помагати, їх до купи лучити, а не відбирати сильним пням черву. Як веремя холодне, то треба, щоби черві було тепло. Глядїть, чи пчолам є що їсти, як нема, додайте меду; як буде вже з чого збирати мід; то перестаньте давати меду. На цїлім господарскім обійстю мусить бути порядок.

— **На панцирнику.** Офіцир російского ґенерального штабу, А. Аґапєєв, що згинув 13. с. м. на корабли „Петропавловск“, поміщав у фейлєтонах »Варш. Дневника« свої враженя з Порт-Артура, де був приділений до служби на панцирнику. В послїднім своїм листї, з дня 17. марця, представляє Аґапєєв ось так спосіб житя на панцирнику: Встаємо около 6. години рано і ловідуємо ся сейчас на стражници про випадки, які лучили ся протягом ночи. Опісля пємо чай, а около 8. год. збираємо ся на помості в хвили піднесеня прапора. В тім часї грає музика »Боже царя храні«. Потім переглядаємо російскі і заграничні часописи, а з тих послїдних удає ся нам часом виснувати вказівки що-до плянів ворога. Около 1. год. слїданє, а відтак виїзд до міста в воєнних або особистих справах. Після повороту із суші, де яко офіцир піхоти — признаю ся отверто — чую ся безпечнїйший чим на корабли, споживаємо около 6. год. обід. В часї обіду починає ся звичайно ряд алярмуючих вісток, бо наш панцирник получений телефоном з берегом. »В заливі Сікой появили ся огнї«. З морскої лїхтарнї доносять, що в віддали милї зауважено вибух міни... Із Золотої Гори звіщають, що завважено три торпедовцї. В дійсности справджує ся ледви половина тих вістий; однак в разї, колиб они повторили ся, треба висилати торпедовцї задля розслїдженя ситуациї. Ту треба зазначити, що торпедовцї сповняють найтяжшу службу.

На кораблях в часї мира офіцир жиє дуже вигідно. Кождий має свою каюту, огрівану і осьвітлену електрично, свій гамак, шафу і живе як в себе дома. Правда, що легко може дістати ся рибам на снїданє, що не грозить сухопутному войнови, але поволи привикає до своєї долї. По обідї починає ся праця і триває до 1. год. в ночи. Гасиш сьвітло і кладеш ся спати. Сон є несупокійний. Нараз чуєш гук, свист. Зриваєш ся з гамака, сьвітиш і ждеш, чи то не алярм. Думаю однак, що з часом привикну до всего. — На жаль автор сих заміток не мав часу „привикнути до всего“.

— **З Львівскої Фільгармонії.** В суботу дня 23. с. м. великий концерт фільгармонїчний при співучасти славнозвісного сьпівака Вернера Альбертіого. Альберті здобув собі славне імя на всїх найбільших сценах і естрадах концертових. Фахова критика признає єму феноменальний голос і прямо казочну сьпівацку технїку. Єго голос є дїйсно величавий, звучний, мягкий, гарний в кольоритї і чарує слухачів.

— **Позір!** На будову хати станиславівского »Сокола« жертвували дальше отсї Добродії (в коронах): Ексц. Високопреосьвященний Митрополит ґр. Шептицкий 50, о. Палїїв Іван з Перевозця 2, Володимир Слюзар з Самбора 2, о. Білецкий Николай з Пацикова 5, п-нї Сембратович Текля з Пацикова 10, о. Герасимович Володимир з Терпилївки 2, о. Фолис Йосиф з Скнилова 4, о. Скородиньский Тадей з Трускавця 4, о. Кумановский Н. з Німшина 5, Читальня »Просьвіти« в Долинї 8·32, о. Порайко Іван з Станиславова 2, Савка Петро з Станиславова 20, Щ. З. з Станиславова 2, п-на Січиньска Ася з Станиславова 2, о. Іваньский Николай з Модрича 2, Н. Н. з Модрича 1, Недїльский С. з Коломиї 2, о. Бариш Єроним з Угринова 10, Кабаровский з Кракова 2, п-на Волощук Льоня з Тисьменицї 2, Клїновский Михайло з Станиславова 2, п-нї Левицка Іванна з Стрия 10, Льонґін Порубальский з Кімполюнґа 1·06, о. др. Іван Ґробельский з Станиславова 10, о. М. Попович з Павлова 2, о. Бордун Д. з Викотів 2, п-на Яцикевич Мария з Пасїчної дрібні жертви 5, Дякович з Станиславова дрібні жертви 5, п-на Господаревска Льоня з Станиславова дрібні жертви 5; разом 179·38 корон. — Цїле майно Комітету для будови хати »Сокола« в Станиславові виносить по день 19. цьвітня с. р. 1331 К 16 с. Дякуючи ласкавим Добродіям, просимо за нашого »Сокола« не забувати і помочи нам до здвигненя першої рускої Сокільнї. Ласкаві датки просимо висилати на адресу: Генрих Будзиновский, Станиславів 2, Варстати зелїзничі. — Комітет будови: *Мирон* голова. *Будзиновский* касиєр.

— **Поетичний кутик.**

Спомин.

Тямлю, як на сьвята Великодні
Їздив я в село, зі школи, з міста.
По дорозї баюри, безоднї
Звільна тягнуть ся конї голодні,
Грає віз, як музика троїста.

У повітрю вже пахне весною
Та зима ще не хоче вступати.
Хоть березовий гай під горою
Умаїв ся дрібною травою,
В дебрах сніг лежить, як білі лати.

Між корчами цвитуть первоквіти,
З гір струйками біжать зимні води.
Вже дудки з верби скрутили дїти
І — нуж грати, нуж тобі трубіти!
Аж луна по чорнім лїсї ходить.

І хотїло-б ся тодї, (не знаю
Чому,) злїзти з воза і полями
Йти і кожде дерево обняти в гаю
І цїлувати кожду квітку при ручаю
І до землї припасти, як до мами...

Земле, моя ти рідна, люба нене!
Витай менї зі сьвятами, з весною!
Покрий ся збіжа лавою густою,
Най буря мимо йде понад тобою
І най імя твоє буде благословене!

Зрости в своїм родючім, чорнім лонї
Кождїське зерно, що з сївнї упаде.
Най приберуть тебе сади, левади
І тихий мир нехай між ними сяде,
Блаженні най будуть спрацьовані долонї!

(Цьвітень 1904. *Богдан Лепкий.*

— **На численні запитаня** заявляю сим, що часть II. моїх проповідий »На сьвята і недїлї цїлого року« кінчить ся печатати. Печатанє опізнило ся не з моєї причини. Дістати можна у автора, в книгарнї Ставропіґійского Інститута у Львові, в книгарнї п. Яблоньского в Тернополи і в книгарнї п. Добошиньского в Станиславові. Цїна 3 корон. Петро Біліньский, парох в Зарваницї, почта: Вишнївчик.

Посмертні † оповістки.

— **Григорий Питляр,** адюнкт суду в Залізцях, упокоїв ся дня 15. с. м. в 30. роцї житя. Покій-

---

добре на усї прикази і виповняли їх точно так, що їх оборотам годї було закинути щонебудь.

Полковник не укривав свойого невдоволення по тій причинї. Йому хотїло ся конче принизити того гордого бароника. А коли не міг закинути нїчого поведенню жовнїрів, приступив після скінчення вправ до капітана і відізвав ся в голос умисне так, щоби всї чули:

— Поведенню ваших жовнїрів нема що закинути, воно справдї взірцеве. Але — додав з іронїчною усьмішкою — ви неспосібні до команди: ваш голос такий дріжачий та непевний, що я дивую ся, як можуть жовнїрі розуміти вас.

Капітан спаленїв. В однїй хвилї випрямив ся ще дужче, підніс гордо голову і був готовий без огляду на дальші наслїдки відплатити ударом обидникови. Але полковник розумів се відай сам найкрасше, бо миттю завернув коня і полишив капітана самого.

А той стояв хвилину непорушно, дихаючи важко. Таке пониженнє перед тільки жовнїрами!

Його обняла скажена лють. Затиснув кулаки і хотїв бічи за полковником. Але ще в час здержав ся — се не довело би до нїчого: полковник був уже далеко.

Обернув ся до своєї компанії, облитий весь темним румянцем. Хотїв не робити собі нїчого з усеї тої справи, хотїв глядїти прямо в очі своїм жовнїрам, але мимоволї опустили ся його вії, а шабля, піднесена до розказу, опала. Йому здавало ся, що кождий жовнїр глядить на нього з визиваючою, іронїчною усмішкою, такою самою, з якою полковник давав йому нагану.

Се відібрало йому останок притомности. Не тямлячи себе з люти, прискочив до першого лїпшого жовнїра і ударив його з усеї сили в лице.

— Ах, скотино! — вирвало ся тільки з груди капітана.

Ударений — як-раз сей, котрого тепер ховають — заточив ся і упав з глухим зойком лицем до землї. Жовтий пісок кругом нього забагрив ся кровю.

Між жовнїрами настала гробова тишина. Усї, як стояли, завмерли і глядїли широко-отвореними очима на капітана. А він стояв дріжачий, збентежений — доперва тепер пізнав, що наробив.

Але не час було роздумувати. Бо ото полковник, добачивши з далека, що там щось стало ся, причвалав сюди з офіцирами.

— Що се такого?! — запитав він грізно.

Гробова мовчанка була відповідию на його слова. Так було тихо, що, здавало ся, почуєш шелест соняшних проміннїв, що ллють ся з неба на розпалену землю.

— Я питаю ся, що се такого? — процїдив полковник повільно.

Знова мовчанка.

(Конець буде).

ник своєю совісностию і щиростию зєднав собі був велику симпатию в цілій Брідщині і з невеличкої своєї плати жертвував дуже много на укр. бурсу в Бродах. Як син селяньский, власною працею добив ся становиска судиї, але надмірна праця підорвала молодечі сили і навела грудну недугу та невмолиму смерть. Похорони Покійника відбули ся дня 18. с. м. при великім здвизі народа. З Бродів прибула депутация судовиків під проводом п. Герасимовича і Ніклюша та зложила вінець на домовині пок. товариша. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 21. цьвітня.

Рєка. Архикн. Йосиф тяжко занедужав, але стан не є грізний.

Прилбичі. На похорони бл. п. ґр. Шептицкої прибули: кардинал Пузина, архиепископи Теодорович і Вебер, епископи Чехович і Пельчар і понад 150 сьвящеників руских, польских і вірменьских.

Відень. Доносять, що персонал полудневої зелізниці приватної на Угорщині порішив застрайкувати для солідарности.

Відень. В справі управильненя активального додатку була вчера депутация з Праги, Львова, Триєсту, Градця і Берна у президента міністрів д-ра Кербера і у міністра скарбу. Оба міністри прирекли точно переглянути предложені їм жаданя.

Барцельона. Король Альфонс виїхав вчера вечером на Балєари.

Льондон. З Токіо доносять, що Японці наміряють перевезти на Корею ще одну дивізию і вислали вчера з японьских портів 120 перевозових кораблів з військом.

Нючван. 8 воєнних кореспондентів европейских ґазет одержало дозвіл виїхати до Мукдену.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Від 16. до 30. цьвітня 1904.

Нова величава проґрама!

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділю і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч 9. у Львові.

Християньский Календар МІСИОНАРЯ
на 1904 р'к

коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрациї гарні. При закупні більше примірників вельми значний опуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св Василія В. в Жовкві.*

Найновійший твір

Л. Лопатиньского
„ПАРАЦЯ"

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослідженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

„Тревоги автора і видавника"
(гумористична подія з натури)
О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Александер Стефан — В Щурат.

УЧЕБНИК французької мови

Часть I. *Апробований для всїх середних женьских шкіл.*

Примірник оправлений в полотно 2 К 50 с. (на почтову пересилку 15 с). Купити можна лиш в Рускім Інститутї для дївчат в Перемишли.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер"

стоваришенє зареєстроване в обмеженою порукою у Львові. ринок ч. 10, дім „Просьвіти".

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Дністрі" від огню. Членский удїл 50 К можна зложити в ратах; в вступе 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **ПОЗИЧКИ** на $6\frac{1}{2}\%$ за предложенєм відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за **позичками до „ДНІСТРА".**

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени **дивіденду** від удїлів а часть зиску призначує ся **на добродійні цїли**; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **16 385 К**

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.
Удїли	109.835 К
Фонди резервові	21.318 К
Позички	1,330.822 К
Цінні папери, льок. в банках і на рах біжучий	280.681 К

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти" бажаючи, щоби в кождій руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видало сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА"**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд подаваний після часу середно-европейского).

Поїзд посп. приходить о годині	Поїзд особ. приходить о годині	до Львова
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша
	6·50	з Сокаля, Рави рускої
	7·35	з Самбора, Хирова
	7·35	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55	„ „ на дв. головний
	7·45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
1·10	8·55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	9·57	з Стрия
	10·25	з Ряшева, Любачева
	11·15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
2·15		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз
2·30		„ „ на дв. голов.
	4·35	з Стрия, Хирова, Борислава
	5·16	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·40	„ „ на дв. голов.
	5·20	з Яворова
1·40	5·40	з Чернівців, Іцкан
	5·40	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55	з Белзя, Сокаля, Любачева
Ніч		
	8·29	з Яворова
12·20	9·20	з Чернівців, Букарешту
8·40		
2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова
	10·00	з Самбора, Сянка
	10·02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·40	„ „ на дв. голов.
	10·40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30	„ на дворець головний

Поїзд посп. відходить о годині	Поїзд особ. відходить о годині	зі Львова
	6·22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·50	6·30	до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
2·04	6·43	„ „ дв. Підзамче
	6·45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
8·25	8·35	до Кракова Відня, Праги, Берлина
2·50		
	9·05	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·25	до Самбора, Хирова
	9·40	до Белзця, Сокаля, Любачева
	10·35	до Чернівців, Потутор, Делятина
2·40	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
	10·57	„ „ дв. Підзамче
	3·05	до Стрия, Хирова, Борислава
	3·15	до Ряшева, Любачева
	3·40	до Самбора, Хирова
	3·50	до Яворова
Ніч		
	6·05	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
	6·51	до Яворова
	6·40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·05	до Сокаля, Рави рускої
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
2·51	10·42	до Іцкан, Чорткова
	10·55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24	„ „ дв. Підзамче
	11·05	до Стрия
	11·11	до Жовкви (лише що неділї)
	4·10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.